

Anu Islander

19.10.2020

100/20/L/A

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta perjantai 23.10.2020 klo 9 / KAA 9/2019 vp / Asiantuntijapyyntö

Lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla

Pyydettyä lausuntona lakialoitteeseen avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsähallitus on merkittävä puuraaka-aineen toimittaja metsäteollisuudelle. Viime vuosina valtion mailta on korjattu puuta tasaisesti noin 6 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mikä on kattanut noin 8 % teollisuuden tarvitsemasta puumäärästä. Metsähallituksella on erityisen merkittävä rooli Pohjois-Suomen tehtaiden puuhuollon kannalta.

Metsäteollisuus suhtautuu erittäin kriittisesti aloitteeseen lopettaa avohakkuut valtion mailla. Lopettamisen vaikutukset metsäteollisuuden puuhuoltoon olisivat koko maassa laajat. Alueilla, joissa Metsähallituksen rooli tehtaiden puuhuollossa on suuri, avohakkuiden lopettaminen uhkaisi yksittäisten yritysten ja tehtaiden toimintaedellytyksiä.

Valtion metsissä yleisin hakkuumuoto on harvennushakkuu (57100 ha v. 2019, 64 % kaikista metsänkäsitteistä). Avohakkuualan pinta-ala vuonna 2019 oli 14 600 ha, eli runsaat 15 % kaikista hakkuista. Keväällä 2020 hallitus linjasi Metsähallitukselle uudet omistajapoliittiset linjaukset vuosille 2020–2024. Peitteellisen metsänkasvatuksen osuutta päätettiin nostaa 15 prosentista 25 prosenttiin uudistusluonteisista hakkuista. Metsähallituksen arvioin mukaan avohakkuista vastaavan puumäärän hankkiminen jatkuvan kasvatuksen kohteilta edellyttää käsittelypinta-alan kaksinkertaistamista.

1 Jatkuva kasvatusta osana kestävä metsätaloutta

Tasaikäisrakenteinen metsänkasvatusta on osoittautunut Suomessa puuntuotannollisesti kestäväksi menetelmäksi. Puuston määrä on viimeisen 100 vuoden aikana noussut 1,4:stä 2,5 miljardiin kuutiometriin. Samaan aikaan vuosikasvu on kaksinkertaistunut 108 miljoonaan kuutiometrin tasolle.

Suomessa avohakkuista tehdään vuosittain alle prosentilla metsäpinta-alasta. Suomen puulajeista valtaosa tarvitsee aukkojen tuomaa valoa uudistuaan. Samaisesta syystä tasaikäisrakenteinen metsänkasvatusta onkin valtamenetelmä koko boreaalisella havumetsävyöhykkeellä.

Tietopohja jatkuvasta kasvatuksesta on yleisesti kapean tutkimustiedon varassa, ja pitkäaikaiset käytännön kokemukset ovat suhteellisen vähäisiä. Tutkimukset ovat edelleen pääosin mallinnukseen perustuvia, minkä vuoksi ne sisältävät runsaasti epävarmuuksia ja virhemahdollisuuksia muun muassa taimettumisen, järeytymisen ja metsätuhojen osalta.

Jatkuvan kasvatuksen haasteena on uuden puusukupolven kasvuun lähtö ja kehittyminen. Puusto täytyy kasvattaa harvana, jotta taimettumista tapahtuu ja puusto

Anu Islander

19.10.2020

100/20/L/A

järetyy. Tästä syystä puustopääoma pienenee ja kasvu sekä hiilen sitoutuminen puustoon voi jäädä heikoksi. Onnistuneessakin eri-ikäisrakenteisessa poimintahakkuuin käsitellyssä kuusikossa (kangasmaa) puuntuotos jää tutkimusten mukaan 10-20 % pienemmäksi kuin istuttamalla perustetussa vertailukuusikossa, kun tarkastelujaksena on puuston yksi kiertoaika. Jatkuvassa kasvatuksessa on otettava huomioon myös tiettyjen tuhoriskien nousu. Esimerkiksi puuston lahoriski kasvaa johtuen lisääntyvistä hakkuukerroista. Suurten puiden poistaminen pienempien päältä lisää myös korjuuvaurioiden riskiä.

Tasaikäisrakenteisessa metsänkasvatuksessa metsä uudistetaan viljelemällä joko istuttamalla (80 % pinta-alasta) tai kylvämällä (20 %). Viljelyssä käytetään kasvavassa määrin jalostettua siemen- ja taimialkuperää. Jalostetut taimet kasvavat jopa viidenneksen nopeammin kuin luonnontaimet. Jalostuksessa kiinnitetään lisäksi huomiota kykyyn sopeutua ilmastomuutokseen. Nämä hyödyt jäävät saamatta jatkuvan kasvatuksen kohteilla.

Pienempi puustopääoma ja pienempi korjattavan puun kertymä johtavat jatkuvassa kasvatuksessa käsittelypinta-alojen kasvuun. Tällä hetkellä ei ole tietoa siitä, miten jatkuvan kasvatuksen mahdollinen lisääntyminen tulisi vaikuttamaan korjuukustannuksiin ja puutavaralajeista maksettavaan hintaan. Todennäköisesti se johtaisi myös kausivaihtelun pahenemiseen metsäalalla, mikä nostaisi koko puunhankintamäärän kustannuksia voimakkaasti sekä heikentäisi korjuuyrittäjien kannattavuutta.

Jatkuva kasvatus ei automaattisesti turvaa luonnon monimuotoisuutta. Siksi siihen on panostettava aivan kuten tasaikäisrakenteissa metsänkasvatuksessa. Talousmetsissä monimuotoisuutta turvataan lainsäädännöllä ja noudattamalla hyvän metsänhoidon suosituksia sekä metsäsertifiointin kriteereitä. Esim. kookkaiden säästöpuiden jättäminen on tärkeää myös poimintahakkuihin perustuvassa jatkuvassa kasvatuksessa, jossa poistetaan yläharvennuksena suurimmat puut valon ja tilan varmistamiseksi pienempien puiden kasvuksi.

Paikkatiedon lisääntyminen auttaa metsänkäsittelymenetelmän valinnassa

Metsän kasvatustapoja ei ole mahdollista jakaa yksiselitteisesti kahteen eri menetelmään, vaan menetelmiä ja niiden yhdistelmiä on useita. Metsälainsäädäntö mahdollistaa metsien kasvatustapojen valinnan hyvinkin vapaasti. Esim. eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus, joka perustuu poimintahakkuihin tai pienaukkoihin, on ollut sallittua vuodesta 2014 lähtien. Yksittäisten menetelmien vastakkainasettelun sijaan olisikin tärkeämpää keskustella käsittelyvalikoimasta. Puusto-, maasto- ja luontotieto kehittyy jatkuvasti, mikä tarjoaa yhä paremmat mahdollisuudet valita sopiva käsittelymenetelmä kullekin kohteelle.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja